

پروژه محوری در آموزش زبان انگلیسی در مدارس

اگر به من بگویی فراموش می‌کنم، اگر انجام بدهم یاد خواهم گرفت

نرگس حکمتی

مدرس زبان انگلیسی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی بیرجند

حسین نویدی‌نیا

استادیار گروه زبان انگلیسی دانشگاه بیرجند

Abstract

The present study tried to investigate the role of project-based learning on improving EFL students' creativity and language learning. The participants were 75 female EFL learners studying at a non-profit school in Tehran. Based on the students' preferences and the available facilities at the school, the learners were given the opportunity to learn English language through making posters and food, and performing plays and songs all in English. Initiating the language by the students made learning enjoyable and also reduced the tension and the stress of learning another language. English language learning lost its mere linguistic aspect and instead changed into a way of finding solutions to problems and expressing emotions.

Key Words : project- based learning, English language, creative teaching, dynamic learning

چکیده

در این پژوهش با استفاده از روش اقدام‌پژوهی به بررسی نقش و تأثیر انجام پروژه بر رشد خلاقیت و یادگیری دانش‌آموزان در درس زبان انگلیسی پرداخته شده است. شرکت‌کنندگان در این مطالعه ۷۵ نفر از دانش‌آموزان یکی از مدارس غیرانتفاعی دخترانه منطقه ۳ تهران بودند. با استفاده از توانایی‌ها و علایق این دانش‌آموزان و با توجه به ظرفیت‌های موجود در مدرسه به دانش‌آموزان فرصت داده شد تا با انجام کارهای عملی مانند درست کردن پوستر، تهیه غذا و اجرای نمایش‌نامه به یادگیری مطالب مرتبط با درس زبان انگلیسی بپردازند. تولید محتوا به زبان انگلیسی توسط خود دانش‌آموزان و ارائه آن در کلاس باعث شد تا محیط کلاس پویاتر شود و فشار روانی ناشی از فراگیری این زبان از بین برود. با این روش، یادگیری زبان از حالت زبانی آن به صورت راهی برای حل مسائل و همچنین بیان احساسات و علائق در بین دانش‌آموزان مبدل گشت.

کلیدواژه‌ها: پروژه‌محوری، زبان انگلیسی، تدریس خلاقانه، یادگیری پویا

مقدمه

زندگی افراد ارتباط دهیم دانش‌آموزان را به آزمون‌آموز تبدیل کرده‌ایم (خرقانیان، ۱۳۹۰). برخی از محققان معتقدند که در کلاس‌های درس مهارت‌های زبانی آن‌طور که لازم است مورد توجه جدی قرار نمی‌گیرد. در چنین شرایطی لازم است در برنامه‌ریزی و تدوین کتب، تدریس مهارت‌ها در اولویت قرار گیرد (خرقانیان، ۱۳۹۰).

امروزه در بسیاری از کشورها از روش‌های خلاق و پروژه‌محور در تدریس درس زبان استفاده می‌شود. به‌عنوان مثال، در درس زبان انگلیسی^۳، به‌عنوان زبان اول در برنامه درسی مدارس، از روش‌های خلاق آموزش زبان مانند نگارش متون ادبی، نمایش‌نامه، ساخت پوستر، فیلم و غیره بهره‌گیری می‌شود. در کلاس درس به دانش‌آموزان کمک می‌کنند تا از طریق طرح‌های گوناگون به ارزش‌های فردی و درونی خود پی ببرند و از طریق تجربه به درک درستی از یادگیری دست یابند (فراگولیس، ۲۰۰۹)^۴. با توجه به مشترکات بسیار فرایندهای یادگیری زبان اول و زبان دوم می‌توانیم نتیجه بگیریم که استفاده از روش‌های فعال یادگیری می‌تواند بازده آموزشی را افزایش دهد.

اهمیت زبان انگلیسی، به‌عنوان زبان رایج بین‌المللی در عصر ارتباطات، بر هیچ‌کس پوشیده نیست. در شرایط کنونی این زبان به‌طور گسترده برای اهداف علمی، تجاری، سیاسی، فرهنگی و غیره به‌کار می‌رود و بسیاری از مردم برای موفقیت بیشتر در عرصه‌های مختلف به فراگیری این زبان نیاز دارند. به همین دلیل، نظام‌های آموزشی در کشورهای مختلف تلاش کرده‌اند تا با ایجاد تغییرات گسترده در مواد آموزشی، روش‌های آموزش و زمان یادگیری زبان دوم، به این نیاز روزافزون فراگیران پاسخ دهند (بجرامی شالا، ۲۰۱۴). هر چند مشکلات گوناگونی مانند فضاهای کم آموزشی، سطح زبانی متفاوت دانش‌آموزان، محتوای کتب و برنامه درسی و موارد دیگر، مانع از آموزش صحیح زبان در مدارس می‌شود و در نتیجه دانش‌آموزانی که به دانشگاه راه می‌یابند از سطح مطلوبی از دانش زبان انگلیسی برخوردار نیستند (رعیتی دماوندی، ۱۳۹۰).

کتب درسی مورد استفاده در برنامه گذشته آموزش زبان در مدارس، بر پایه روش‌های دستور-ترجمه^۲ نگاشته شده‌اند و بر مهارت خواندن درک لغات و دستور زبان تأکید دارند؛ کتب کمک درسی نیز عمدتاً شامل تست‌های زبان‌اند که بر طبق متون کتب درسی تألیف شده‌اند و نه

براساس متن‌هایی که مهارت خواندن

دانش‌آموزان و در کل مهارت

فراگیری زبان را تقویت می‌کنند

(خرقانیان، ۱۳۹۰). با بررسی

روش‌های آموزشی روز

دنیا می‌توان دریافت

که تأکید بر تنها یک

مهارت، نمی‌تواند به

نیاز دانش‌آموزان در

فراگیری زبان پاسخ

دهد و بایستی

روش‌های مکمل

در کنار روش‌های

موجود تدریس

زبان به‌کار گرفته

شود.

نظام آموزشی

ایران مدت‌هاست

آزمون‌محور شده است؛

کتب کمک درسی نیز بر

همین اساس تنظیم شده‌اند

و در نتیجه، ما، به‌جای آنکه

زبان‌آموز داشته باشیم و زبان را به

شده است. بر همین اساس یکی از مؤلفان خود به مدت یک سال به تدریس در کلاس درس پرداخته و از نزدیک به بررسی فرایند و نظارت بر تغییرات یادگیری فراگیران پرداخته است. این مطالعه بر روی ۷۵ نفر از دانش‌آموزان یکی از مدارس غیردولتی تهران انجام گرفته است. به این صورت که در برنامه هفتگی مدرسه دو روز به درس زبان اختصاص داده شد و همه پایه‌های تحصیلی در طرح شرکت کردند. از دو روز گفته شده روز اول، در برنامه هفتگی، به یادگیری از طریق کتاب و روز دیگر به انجام پروژه‌های زبان محور اختصاص یافت.

پروژه‌محوری فرایندی است پژوهشی که بر چرخه یادگیری کیفی و مشارکتی استوار است و به دانش‌آموزان اجازه می‌دهد تا از طریق مشاهده، تفکر و عمل (Observation, Reflection, Action) به یادگیری بپردازند. این گونه طرح‌ها به ایجاد خلاقیت، نشاط، پرورش شخصیت، و استفاده مناسب از هوش‌های چندگانه (IQ, EQ) در دانش‌آموزان کمک می‌کند. پنی کوک (۲۰۱۰) بر این اعتقاد است که ماهیت زبان فقط زبان‌شناختی نیست و ارتباط نزدیکی با جامعه دارد، به این معنا که زبان در ارتباط با جامعه رشد می‌کند و معنا در محیط‌های مختلف اجتماعی، فیزیکی شکل می‌گیرد

معرفی پروژه‌ها

● داستان نویسی

در این فعالیت ابتدا، بر اساس متن کتاب درسی رسمی، مفاهیم و لغات آموزش داده می‌شد و زمانی که دانش‌آموزان آمادگی کافی را کسب کردند به نگارش داستان‌های خود می‌پرداختند. معلم، برای دانش‌آموزان نخست روش کار و هدف را توضیح می‌داد تا آن‌ها بتوانند خودشان بقیه مسیر را ادامه دهند. گروه‌بندی‌ها بر اساس نظر معلم و دانش‌آموزان انجام می‌شد و گروه‌های دو نفره کار نگارش داستان‌ها را آغاز می‌کردند. بروشورهای از پیش آماده شده در اختیار دانش‌آموزان قرار می‌گرفت که فقط حاوی تصاویری مبتنی بر متن کتاب بودند و از آن‌ها خواسته می‌شد بر اساس آن داستان بنویسند.

● ساخت پوستر و ماکت

پروژه‌محوری فرایندی است پژوهشی که بر چرخه یادگیری کیفی و مشارکتی استوار است و به دانش‌آموزان اجازه می‌دهد تا از طریق مشاهده، تفکر و عمل (Observation, Reflection, Action) به یادگیری بپردازند. این گونه طرح‌ها به ایجاد خلاقیت، نشاط، پرورش شخصیت، و استفاده مناسب از هوش‌های چندگانه (IQ, EQ) در دانش‌آموزان کمک می‌کند. پنی کوک^۶ (۲۰۱۰) بر این اعتقاد است که ماهیت زبان فقط زبان‌شناختی نیست و ارتباط نزدیکی با جامعه دارد، به این معنا که زبان در ارتباط با جامعه رشد می‌کند و معنا در محیط‌های مختلف اجتماعی، فیزیکی شکل می‌گیرد. نورتن و توهی^۶ (۲۰۰۴) بر این باورند که زبان تنها یک وسیله ارتباطی نیست بلکه باعث رشد شخصی زبان‌آموزان می‌شود. به عبارت دیگر یادگیری زبان به شناخت زبان‌آموزان از خود، اجتماع، تاریخ و آینده‌شان کمک می‌کند. از این منظر نیز نیاز به نگاهی جامع و نو نسبت به یادگیری و آموزش زبان احساس می‌شود.

تام‌لینسون^۷ (۲۰۰۵) مدافع این دیدگاه است که متون کتاب‌ها و محتوای آموزشی بایستی با مفاهیم انسانی و بومی افراد مرتبط باشد. به اعتقاد وی، در کتاب‌های درسی که برای قشر عظیمی از افراد در سطح بین‌المللی نگاشته می‌شوند سعی بر این است که نیازهای مشترک زبان‌آموزان در کشورهای مختلف مورد توجه قرار گیرد، به همین علت محتوای چنین کتب‌هایی ارتباط چندانی با زندگی فردی زبان‌آموزان ندارد. او معتقد است که یکی از راه‌های نزدیک کردن محتوای کتب به زندگی واقعی زبان‌آموزان، بومی‌سازی کتاب‌ها و استفاده از تجربیات خود فراگیران است که باعث تسهیل یادگیری زبان و رشد فردی دانش‌آموزان می‌شود.

با توجه به آنچه در رابطه با بومی‌سازی محتوا و استفاده از تجربیات افراد گفته شد، به نظر می‌رسد آموزش زبان با رویکرد زیبایی‌شناسانه و کاربردی می‌تواند زبان‌آموزان را به ایجاد و خلق آثاری هدایت کند که از درون خودشان، همگام با توانایی‌ها و استعداد‌های فردی آن‌ها، سرچشمه می‌گیرد. به علاوه چنین رویکردی می‌تواند به رشد زبان‌آموزان و شناخت بیشتر و بهتر آن‌ها از جامعه منجر شود.

حال جای این سوال است که «چگونه می‌توان کلاس درس زبان انگلیسی را به محیطی پویا و خلاق تبدیل کرد، طوری که هم فشار روانی یادگیری زبان کم شود و هم پنجره‌ای به سوی یادگیری مفاهیم زبانی و خلاقانه برای دانش‌آموز گشوده شود؟» پژوهش حاضر درصدد بررسی این موضوع است.

شیوه پژوهش

این پژوهش، از آنجا که بر تدریس و یادگیری عملی تکیه دارد ایجاب می‌کند که به روش مطالعه کیفی صورت پذیرد. لذا برای اجرای آن از شیوه «آقدام‌پژوهی» یا تحقیق در عمل استفاده

فعالیت دیگری که دانش‌آموزان بر اساس محتوای دروس و به‌صورت گروهی به آن پرداختند ساخت پوستر و ماکت بود. دانش‌آموزان هر کلاس به دو گروه تقسیم شدند و هر گروه موضوع مورد علاقه خود را انتخاب کردند. برای مثال یک گروه موضوع جشن تولد را انتخاب کردند و به جمع‌آوری لغات، جملات، تصاویر و تهیه محتوا مشغول شدند. در حین انجام و همچنین پس از اتمام تهیه پوستر که دو ماه به طول انجامید دانش‌آموزان می‌بایست با هر آنچه که از دانش زبانی انگلیسی برخوردار شده بودند به توضیح در مورد فعالیت و روش انجام آن برای سایرین می‌پرداختند.

● تهیه غذا

فعالیت عملی دیگری که بیشتر با مسائل روزمره زندگی دانش‌آموزان مربوط بود، تهیه غذا و یادگیری لغات مربوط به آن بود. هر کلاس به دو گروه تقسیم شده و هر یک از گروه‌ها به درست کردن یک نوع غذا (که در اینجا سالاد میوه و سالاد سبزیجات بود) پرداختند. در ابتدا دستورالعملی برای درست کردن سالاد در اختیار هر گروه گذاشته شد که حاوی مواد لازم و روش تهیه آن به زبان انگلیسی بود. دانش‌آموزان براساس آن مواد را تهیه کرده و به آماده کردن آن می‌پرداختند. در طی انجام این فعالیت آن‌ها می‌بایست به‌صورت ساده کار خود را توضیح داده و به سوالات معلم نیز جواب می‌دادند. پس از اتمام کار، دانش‌آموزان آن را برای سایر معلمان نیز ارائه می‌کردند. جدول ۱ نمونه‌ای از دستورالعمل تهیه سالاد میوه را نشان می‌دهد.

شکل ۱: دستورالعمل تهیه سالاد میوه

Fruit salad

You need different fruits
(banana, apple, pineapple, mango, grapes,
orange, pomegranate, strawberry)

Instructions

1. Wash your hands. 2. Peel the fruits. 3. Chop them. 4. Put them in a plate. 5. Mix them softly
Now your salad is ready. You can add chocolate
or jelly.
Yummy! 😊

● سایر فعالیت‌ها

از فعالیت‌های دیگری که در کنار فعالیت‌های اصلی انجام می‌شد حفظ اشعار به زبان انگلیسی، مشاهده فیلم و انیمیشن و بازی‌های ساده انگلیسی برای بالا بردن سطح لغات و یادگیری ساختارهای زبانی دانش‌آموزان بود. برای مثال در زمان تماشای فیلم از دانش‌آموزان خواسته می‌شد تا برای

تصاویری که می‌دیدند لغاتی را یادداشت نمایند. این کار بسیار به دانش‌آموزان کمک کرد تا به یادگیری واژگان جدید بپردازند. در انتهای تماشای فیلم‌ها لغات نگارش شده در کلاس مطرح و مشکلات آن‌ها در کلاس با کمک سایر دانش‌آموزان حل می‌شد. از آنجا که این پژوهش در طول یک سال تحصیلی به انجام رسید فعالیت‌های عملی دانش‌آموزان در مدت زمانی طولانی جمع‌آوری شده و از فرایند یادگیری آن‌ها در تهیه پروژه‌ها فیلم‌برداری شد و سپس داده‌ها مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. برای اطلاع از نظر دانش‌آموزان و والدین آن‌ها در مورد پروژه‌های صورت گرفته و کارآیی کلاس، با ۱۰ نفر از دانش‌آموزان و ۷ نفر از والدین نیز مصاحبه رودررو صورت گرفت. مضامین و نکات اصلی مصاحبه‌ها پس از تجزیه و تحلیل مشخص شدند.

نتایج

جدابیت فعالیت‌ها و پروژه‌های کلاسی، دانش‌آموزان را مشتاق می‌کرد تا با استفاده از دانسته‌های خود از زبان انگلیسی با همدیگر در جهت انجام آن‌ها همکاری نمایند. در داستان‌نویسی، در ابتدا جملات نگارش شده فقط به زبان فارسی و سپس با ترکیبی از کلمات فارسی و انگلیسی بود. برای مثال: «یک خانواده mouse بودند.»

به تدریج واژگان و ترکیب‌های بیشتری به دانش‌آموزان معرفی می‌شد تا بر ذخیره واژگانی آن‌ها افزوده شود. برای مثال آن‌ها یاد گرفتند چگونه ترکیبات ساده‌تر را بسازند و متن خود را تقویت کنند. برای مثال: «یک mouse family بودند.» جهت نشان دادن روند پیشرفت تکاملی دانش‌آموزان از داستان‌نویسی به زبان فارسی تا داستان‌نویسی با استفاده از کلمات فارسی و انگلیسی و در نهایت توانایی پیدا کردن به نوشتن داستان به زبان انگلیسی. چهار نمونه از داستان‌های نوشته شده توسط دانش‌آموزان در ذیل آمده است.

نمونه ۱: داستان نویسی در مراحل ابتدایی با استفاده از لغات فارسی

«یکی بود یکی نبود. ۷ بچه موش با مادر و پدرشان زندگی می‌کردند. خانه آن‌ها فقط دو اتاق داشت، برای همین بچه‌ها توی یک اتاق می‌خوابیدند... شب که می‌شد آن‌ها سر جای خود می‌خوابیدند تا مادر برای آن‌ها شعر یا قصه و لالایی بخواند تا بچه‌ها به خواب بروند و خواب خوب ببینند.»

نمونه ۲: داستان‌نویسی با استفاده از لغات انگلیسی و فارسی
«...خانه mouse ها چند جا داشت. یک kitchen و دو bedroom و یک bathroom و یک livingroom و شب پدر و مادرشان برای آن‌ها قصه خواندند...»

نمونه ۳: داستان‌نویسی با استفاده از لغات انگلیسی و فارسی

از آن‌ها خواسته می‌شد تا کلمات و یا جملاتی را که در حین تماشای فیلم می‌شنیدند را یادداشت کنند. نمونه‌ای از کلماتی که دانش‌آموزان در حین تماشای فیلم نوشتند در زیر آمده است:

«.....یکی بود یکی نبود ۵ تا mouse، که با هم brother و sister بودند، با هم در خانه بازی می‌کردند...»
نمونه ۴: داستان‌نویسی با استفاده از لغات انگلیسی در مراحل پیشرفته‌تر

"Five mice live in a house. They are four brothers and one sister. They have four rooms in their house. Livingroom, kitchen, bathroom and bedroom ..."

اگرچه نگارش دانش‌آموزان در مراحل پیشرفته‌تر نیز حاوی خطاهای گرامری بود، طی کردن مسیر تکاملی داستان‌نویسی، با استفاده کامل از لغات فارسی، تا استفاده از لغات فارسی و انگلیسی و در نهایت نگارش داستان به زبان انگلیسی فرایندی جذاب برای آن‌ها بود. نوشتن داستان خلاقیت دانش‌آموزان را تقویت می‌کرد و اشتیاق آن‌ها به دانستن کلمات انگلیسی، در متنی که خودشان خلق کرده‌اند بود، باعث ماندگاری بیشتر لغات در ذهن آن‌ها می‌شد.

تهیه روزنامه دیواری در سال دوبار انجام گرفت و باعث شد تا همکاری میان دانش‌آموزان بیشتر شود. این کار همچنین به آن‌ها کمک کرد تا از دانش زبانی همدیگر استفاده کنند. نکته مهم در تهیه این پروژه‌ها این بود که یادگیری زبان را برای دانش‌آموزان ملموس‌تر کرد. به عبارت دیگر آن‌ها به این نکته مهم پی بردند که می‌توانند با استفاده از آنچه در زندگی فردی و محیط مدرسه آن‌ها می‌گذرد به خلق آثار زبانی بپردازند و لازم نیست حتماً در مورد پدیده‌ها و افراد ذکر شده در کتاب‌های آموزشی که اکثراً ربطی به فرهنگ آن‌ها ندارد صحبت کرده و یا مطلب بنویسند.

از آنجا که دانش‌آموزان اطلاعات زبانی زیادی نداشتند، از طرق گوناگون به آن‌ها کمک شد تا لغات و جملات جدید را از منابع مختلف فرا بگیرند. برای مثال در جلسات متعدد به آن‌ها انیمیشن و یا فیلم‌های انگلیسی مناسب سن و پایه تحصیلیشان نشان داده می‌شد. از آنجا که مشاهده تصاویر و انیمیشن برای دانش‌آموزان بسیار جذاب است انگیزه یادگیری زبان در محیط کلاس درس آن‌ها افزایش یافت. همگام با تماشای فیلم‌ها

Yes I
can

نمونه ۵: نگارش لغات جدید در حین تماشای فیلم
« rabbit, tree, kite, peas, grass, rope, leaf big,
bookstore, bag, stick ... »

بعد از فیلم در مورد شیوه نگارش صحیح کلمات و جملات و معانی آن‌ها بحث شده و در صورت نیاز قسمت‌هایی از فیلم دوباره نمایش داده می‌شد. همین امر دانش‌آموزان را ترغیب به یادگیری بیشتر زبان می‌کرد.

در مصاحبه‌هایی که با ۱۰ نفر از دانش‌آموزان و ۷ نفر از والدین آن‌ها در پایان سال صورت گرفت همگی می‌گفتند که پروژه‌محوری باعث جذاب‌تر شدن آموزش زبان انگلیسی و غنای یادگیری شده و انگیزه دانش‌آموزان را جهت مشارکت در فعالیت‌های کلاسی افزایش داده است. یکی از دانش‌آموزان معتقد بود: «برخلاف سال گذشته امسال کلاس زبان ما جذاب‌تر بود و انگار از طریق بازی و سرگرمی زبان را یاد می‌گرفتیم».

فعالیت گروهی از دیگر موارد مثبت ذکر شده در مورد کلاس بود. بنا بر گفته یکی از دانش‌آموزان «وقتی با هم کار می‌کردیم می‌توانستیم جاهایی را که یاد نداشتیم از هم بپرسیم و به هم کمک کنیم تا بیشتر یاد بگیریم». تعدادی از دانش‌آموزان نیز به کارهایی که انجام داده بودند اشاره داشتند: «من جلسه سالاد درست کردن را خیلی دوست داشتم چون هم کلمات زیادی یاد گرفتیم و هم سالاد خوردیم».

والدین دانش‌آموزان نیز از کلاس درس رضایت داشتند. آن‌ها معتقد بودند که دادن انگیزه و حس خوب نسبت به یادگیری زبان به دانش‌آموزان در درجه اول اهمیت قرار دارد: «کلاس درس زبان و معلم آن در ابتدا باید در دانش‌آموز ایجاد علاقه کند و من معتقدم اگر دانش‌آموز حس و انگیزه خوبی نسبت به این درس داشته باشد حتماً زبان را فرا خواهد گرفت».

انجام پروژه باعث شد تا ماهیت انتزاعی زبان برای دانش‌آموزان ملموس‌تر شده و در نتیجه انگیزه حضور در کلاس و یادگیری در آن‌ها تقویت گردد. یکی از والدین معتقد بود که: «دخترم خیلی به زبان علاقه پیدا کرده. همیشه داخل اتاقشه و داستان می‌نویسه برای کلاسش. از برادرش هم کمک می‌گیره تا بهش لغت‌ها را یاد بده».

بحث و نتیجه‌گیری

با پیشرفت روزافزون علم و ظهور رویکردهای آموزشی جدید و با توجه به نیاز به برقراری ارتباط از طریق فراگیری زبان انگلیسی، می‌بایست یادگیری آن را در مدارس همگام با روش‌های نوین آموزشی تقویت کنیم. در این میان دانش‌آموزان می‌توانند از طریق مهارت‌ها و استعداد‌های خود به خلق آثار فرهنگی و بومی به زبان انگلیسی بپردازند. به این ترتیب آن‌ها فراگیری زبان را به زندگی خود گره زده و به یادگیری زبان به‌عنوان یک کل و نه قسمت‌هایی مجزا از هم می‌نگرند.

در پژوهش حاضر سعی داشتیم به بررسی یادگیری زبان انگلیسی از طریق انجام پروژه و خلق آثار هنری توسط دانش‌آموزان بپردازیم. از آنجا که زبان ماهیتی پویا و زنده دارد نیاز است تا زبان‌آموزان نیز با توجه به همین پویایی به فراگیری آن بپردازند. دانش‌آموزان، در این تحقیق توانستند در طی یک سال تحصیلی با جمع‌آوری دانش مورد نظر از قبیل لغات و جملات به خلق آثاری هرچند ساده بپردازند تا بتوانند هم بر غنای یادگیری خود بیفزایند و هم اضطراب حاصل از یادگیری یک زبان دیگر را کم نمایند.

تولید آثاری به زبان انگلیسی مانند روزنامه دیواری، نگارش داستان، درست کردن سالاد و غذا، حفظ شعر و اجرای نمایش‌نامه‌های کوتاه، کشیدن نقاشی‌های زبان‌محور و غیره از جمله کارهایی بود که دانش‌آموزان به آن پرداختند. یافته‌های این پژوهش نشان داد با تنظیم وقت کلاسی و برنامه‌ریزی منظم می‌توان ساعات درسی را با کارهای گوناگون مرتبط با یادگیری زبان متنوع ساخت و از این طریق جو آموزشی کلاس را غنی کرد. تشویق کردن دانش‌آموزان به انجام کارهای هنری با هدف یادگیری زبان خارجی، توانایی‌های گوناگون و خلاقیت دانش‌آموزان را برای فراگیری زبان افزایش می‌دهد. دلیل آن هم استفاده از قابلیت‌های دو نیم‌کره مغز می‌باشد که باعث می‌شود یادگیری تسهیل شود زیرا کارهای هنری و خلاقانه در نیم‌کره راست مغز و یادگیری زبان در نیم‌کره چپ روی می‌دهد، بنابراین فعال کردن و به‌کارگیری هر دو نیم‌کره مغز امری مفید در آموزش و یادگیری است (مارگولیس ۲۰۱۲)۴.

تشویق کردن دانش‌آموزان به انجام کارهای هنری با هدف یادگیری زبان خارجی، توانایی‌های گوناگون و خلاقیت دانش‌آموزان را برای فراگیری زبان افزایش می‌دهد. دلیل آن هم استفاده از قابلیت‌های دو نیم‌کره مغز می‌باشد که باعث می‌شود یادگیری تسهیل شود زیرا کارهای هنری و خلاقانه در نیم‌کره راست مغز و یادگیری زبان در نیم‌کره چپ روی می‌دهد، بنابراین فعال کردن و به‌کارگیری هر دو نیم‌کره مغز امری مفید در آموزش و یادگیری است

اگرچه پیاده‌سازی این قبیل فعالیت‌ها در مدارس ایران به علت تعداد زیاد دانش‌آموزان در کلاس و نوع برنامه درسی تا

وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
دفتر انتشارات و تکنولوژی آموزشی

با مجله‌های رشد آشنا شوید

مجله‌های دانش‌آموزی

به صورت ماه‌نامه و نه شماره در هر سال تحصیلی منتشر می‌شود:

رشد **کورک** برای دانش‌آموزان آمادگی و پایه اول دوره آموزش ابتدایی

رشد **نواآهون** برای دانش‌آموزان پایه‌های دوم و سوم دوره آموزش ابتدایی

رشد **دانش‌آموز** برای دانش‌آموزان پایه‌های چهارم، پنجم و ششم دوره آموزش ابتدایی

مجله‌های دانش‌آموزی

به صورت ماه‌نامه و هشت شماره در هر سال تحصیلی منتشر می‌شود:

رشد **نوجوان** برای دانش‌آموزان دوره آموزش متوسطه اول

رشد **بهاران** برای دانش‌آموزان دوره آموزش متوسطه اول

رشد **بهاران** برای دانش‌آموزان دوره آموزش متوسطه دوم

رشد **بر/ان** برای دانش‌آموزان دوره آموزش متوسطه دوم

مجله‌های بزرگسال عمومی

به صورت ماه‌نامه و هشت شماره در هر سال تحصیلی منتشر می‌شود:

رشد آموزش ابتدایی • رشد تکنولوژی آموزشی • رشد مدرسه فردا • رشد معلم

مجله‌های بزرگسال و دانش‌آموزی تخصصی

به صورت فصل‌نامه و سه شماره در هر سال تحصیلی منتشر می‌شود:

رشد آموزش قرآن و معارف اسلامی • رشد آموزش زبان و ادب فارسی
رشد آموزش هنر • رشد آموزش مشاور مدرسه • رشد آموزش تربیت بدنی
رشد آموزش علوم اجتماعی • رشد آموزش تاریخ • رشد آموزش جغرافیا
رشد آموزش زبان‌های خارجی • رشد آموزش ریاضی • رشد آموزش فیزیک
رشد آموزش شیمی • رشد آموزش زیست‌شناسی • رشد مدیریت
مدرسه • رشد آموزش فنی و حرفه‌ای و کار دانش • رشد آموزش پیش‌دبستانی

مجله‌های رشد عمومی و تخصصی برای معلمان، مدیران، مربیان، مشاوران و کارکنان اجرایی مدارس، دانش‌جویان دانشگاه فرهنگیان و کارشناسان گروه‌های آموزشی و ... تهیه و منتشر می‌شود.

● نشانی: تهران، خیابان ایرانشهر شمالی، ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش، پلاک ۲۶۶.

● تلفن و نمابر: ۰۲۱-۸۸۳۰۱۴۷۸

● وبگاه: www.roshdmag.ir

حدودی مشکل به نظر می‌رسد، اما با استفاده از برنامه‌ریزی دقیق در طول سال تحصیلی می‌توان محتوای کتاب درسی را در قالب فعالیت‌های جذاب به گونه‌ای ارائه داد که کلاس فعال‌تر و بنشاط‌تر شود و از این طریق زمینه یادگیری مؤثر فراهم شود. فراگیری زبان انگلیسی از طریق انجام پروژه توسط دانش‌آموزان علاوه بر تسهیل امر آموزش و پرورش خلاقیت و روحیه کار تیمی در آن‌ها می‌تواند نقش مهمی در اهمیت دادن به فرهنگ بومی و علائق شخصی افراد نیز داشته باشد. بنابراین در کلاس‌های زبان می‌توان به جای صحبت کردن در مورد عناصر فرهنگی و مکان‌های تاریخی کشورهای انگلیسی زبان، از دانش‌آموزان خواست تا پروژه‌هایی را در مورد بناهای تاریخی و مضامین فرهنگی، ملی و بومی کشور خود انجام دهند. پیشنهاد می‌شود تا سایر معلمان زبان انگلیسی در همه مقاطع تحصیلی تلاش نمایند تا پروژه‌محوری را تا حد امکان در فعالیت‌های کلاسی خود گنجانده و بدین ترتیب بر غنای یادگیری دانش‌آموزان بیافزایند.

پی‌نوشت‌ها

1. Bajrami Shala
2. Grammar-Translation
3. English Language Arts
4. Fragoulis
5. Pennycook
6. Norton and Toohey
7. Tomlinson
8. Margolis

منابع

- خرقانیان، فاطمه (۱۳۹۰). سامان‌بخشی کتاب‌های آموزش زبان؛ چرا و چگونه. رشد آموزش زبان، ۲۶ (۱)، ۱۸-۱۱.
- رعیتی دماوندی، رجبعلی (۱۳۹۰). آموزش زبان انگلیسی از نگاه معلمان، شناسایی و اولویت‌بندی موانع موجود. مطالعه موردی: دبیرستان‌های استان مازندران. رشد آموزش زبان، ۲۶ (۱)، ۵۶-۴۳.
- Bajrami Shala, L. (2014). Methodological approach in teaching English language in elementary school through action research. *International Journal of Education and Research*, 2 (3), 1-10.
- Fragoulis, I. (2009). Project-based learning in the teaching of English as a foreign language in Greek primary schools: From theory to practice. *English Language Teaching*, 2 (3), 113-119.
- Margolis, C., S. (2012). *Teaching to the right side of the brain to achieve whole-brain learning: Its effect on language learning with low-level, low-literate adult ESL students*. Unpublished thesis, Hamline University, St. Paul, USA.
- Norton, B. & Toohey, K. (2004). Critical pedagogies and language learning: An Introduction. In B. Norton & K. Toohey, K. (Eds.). *Critical pedagogies and language learning* (1-18): Cambridge: Cambridge University Press.
- Pennycook, A. (2010). *Language as a local practice*. London: Routledge.
- Tomlinson, B. (2005). *Developing Materials for Language Teaching*. London: Continuum.